

КАКВО НЕ ЗНАЕМ ЗА ТАРАНТУЛИТЕ

Паяците-птицеяди или тарантулите (както често се наричат) са главно от семейство *Theraphosidae*

и принадлежат към разред мигаломорфни паяци (*Mygalomorphae*).

Тези паяци са открити за науката едва преди няколко столетия. Първият описан паяк-птицеяд е бил наречен *Aranea avicularia* (днес се нарича *Avicularia avicularia*). Той е видян да яде малка птичка, от където произлиза и името му -

avis

на латински означава птица. Семейство

Theraphosidae

включва над 800 вида, като болшинството са разпространени в тропика и малка част в субтропика. Това са най-големите паяци на света - гигантският

Theraphosa blondi

(наречен Голиат поради огромните си размери) достига 12 см дължина на тялото, а с опънати крака - до 30 см! Това именно е най-големият паяк на света. Тарантулите обитават много различни биотопи - от дъждовните вечно зелени гори на екватора до степите и пустините. Едни от тях живеят и ловуват по дърветата, други си правят дълбоки дупки в земята, а някои просто приспособяват естествени укрития за свой дом.

Дървесните видове са много бързи. В менюто им най-често влизат едри насекоми - по-рядко се случва да хванат някое дребно гръбначно (птичка, гущер или жабче).

Жилището на дървесната тарантула представлява ръкав от гъсто изплетена паяжина с отвор в единия край и е разположено високо сред клоните на дървото.

Дървесните видове растат бързо и обикновено са по-активни и агресивни от повечето земни, затова не се препоръчват за отглеждане от начинаещи.

Земните видове според начина си на живот биват два вида: - бродещи хищници (не са привързани към скривалището си); и такива които водят отседнал начин на живот и рядко се отдалечават от дупката си. Те ловуват в близост до дупката си и излизат на лов предимно нощем.

Земните тарантули също се хранят предимно с насекоми, но възрастните екземпляри от по-едрите видове ловят и дребни гръбначни - гризачи, земноводни, гущери и дребни

змии. Според бързината на растеж паяците-птицеяди се разделят на бързо растящи и такива, които растат по-бавно, но за сметка на това имат много по-дълъг жизнен цикъл - женските от тези видове могат да доживеят повече от 20 години!

Опасни ли са големите паяци?

Въпреки внушителните си размери тарантулите не са опасни - повечето видове отглеждани в терариуми имат слаба отрова, която не би навредила на здрав човек. Но все пак има тарантули (главно от Азия и Африка и някои дървесни), чиято отрова е по-силна и ухапването им освен много болезнено може да бъде и сериозно. Към по-опасните тарантули спадат африканските видове *Stromatopelma calceatum*, *Heteroscodra maculata*, *Pterinochilus murinus*;

и азиатските

Poecilotheria spp.

Освен това ухапванията при малките деца и хората с алергии могат да доведат до непредвидими последствия.

Много видове от Северна, Централна и Южна Америка са спокойни и кротки животни, които рядко хапят и даже позволяват да бъдат вземани в ръка. Това става като паякът внимателно се насочи към отворената длан с леко побутване по задните крака и коремчето. Много трябва да се внимава да не се правят резки движения и да не се дразни паякът, който лази върху вас - всяко погрешно движение може да паникьоса тарантулата и тя да ви ухапе или да ви уплаши.

Също така не трябва тарантулите да бъдат пипани от малки деца и алергични хора. Те могат да ухапят само в краен случай ако бъдат настоятелно дразнени, умишлено наранявани или се направи опит насилствено да бъдат извадени от укритието.

Тяхното ухапване не е много болезнено и ефекта е като при ужилване от пчела, но ви стига преживяването да бъдете ухапани с огромните зъби, които притежават.

Това съвсем не означава, че всички тарантули от Америка са кротки - сред тях също има агресивни и прекалено активни, за да могат да бъдат държани в ръка - *Acanthoscurria geniculata*, *Brazilopelma coloravillosum*, *Theraphosa blondi* и др.

Сред американските тарантули живеещи на земята (и дървесните *Avicularia*) е разпространен интересен защитен механизъм (като компенсация за кроткият им нрав:) - върху горната част на коремчето си те имат покривка от фини дразнещи косъмчета - така наречените утрикарийни косъмчета (от утрикария).

Когато се почувстват застрашени те изстрелват във въздуха с помощта на задните си

крака облак от микроскопични косъмчета, които попаднали върху кожата на човек предизвикват краткотраен силен сърбеж.

По-опасно е когато тези косъмчета попаднат в очите - в по-тежки случаи това може да доведе до сериозни проблеми и да се наложи те да се вадят с помощта на сложна оптична техника.

Затова внимавайте - винаги мийте ръцете си след като пипате домашния си любимец или се ровите в терариума му и никога не доближавайте тарантула до очите си!

Някои видове тарантули (както и отделните индивиди) използват утрикарийните косъмчета по-често от други, но като цяло паяците, притежаващи тази защита хапят много рядко. Паяците дори имат свой характер и се случва да проявяват поведение, нетипично за вида си - някои агресивни видове позволяват да бъдат пипани, а други, които би трябвало да са кротки са или нервни (и хвърлят косъмчета със и без повод) или даже се опитват да хапят.

След време от многократно изстрелване на косъмчета коремчето на тарантулата се оголва - косъмчетата не могат да пораснат отново и тя ги възстановява едва след като смени кожа.

Но освен, че е грозно плешивото коремче има и някои предимства (не само, че на паякът са му свършили патроните и няма да се чешете до следващото му линеене ;) - така лесно можете да разберете кога тарантулата ви ще линее (сменя кожата си). Оголеното коремче на паяците, които няма да линеят скоро обикновено е светло на цвят, а около седмица преди линеенето почернява. Така става, защото под тясната вече кожа израства нова. Това е знак да оставите животното на мира и да извадите живата храна от терариума.

Освен това можете да разберете с какъв характер е паякът, който ще купувате - тарантулата с голо коремче е или прекалено нервна или пък е била торможена.

Правила за отглеждане

В какво да отглеждаме нашите тарантули?

Тарантулите се отглеждат в терариуми изработени от стъкло. Стъклото е най-добрият материал за терариум, тъй като може лесно да се почиства, не се деформира и поврежда от влагата и ни позволява да наблюдаваме животното от всички страни. Освен това от стъкло и силикон могат да се изработват разнообразни по размер,

функционалност и форма терариуми.

Отгоре или от страни на терариума се прави вратичка, която може да се отваря и затваря с помощта на магнит или пантички или да се плъзга по релси от ивици стъкло, залепени на стените. Вратичката трябва да се затваря така, че да е невъзможно тарантулата да я отвори и да избяга. Имайте предвид, че дори и земните видове могат да се катерят по стъкло, затова терариума трябва да е затворен от всички страни.

На тавана или на някоя от страните се оставя вентилационен отвор покрит със здрава мрежа - тарантулите са достатъчно силни да разкъсат слабата мрежа и да избягат.

Земните видове тарантули нямат голяма нужда от циркулация на въздуха в терариума, затова вентилационните участъци на терариумите за тях могат да бъдат малки - това ще спомогне за запазване на влагата и постоянната температура на въздуха.

Дървесните тарантули обаче се нуждаят от добра вентилация - при висока температура застоялият въздух в терариума може да доведе до смъртта им.

Тарантулите проявяват агресия една към друга, затова се отглеждат отделно в самостоятелни терариуми. Различните видове паяци се нуждаят от различни по големина и форма терариуми.

За земните видове е достатъчен терариум с размери 30x20x20 (д/ш/в) - по големите терариуми ги карат да се чувстват несигурни и те често се стресират и отказват да ядат в прекалено голям терариум.

Дървесните видове се нуждаят от по-високи терариуми - оптималните размери за тях са 30x20x40 (д/ш/в).

Най-едрите видове тарантули, достигащи размери над 20 см (*Theraphosa blondi*, *Lasiodora parahybana*...)

се

нуждаят от по-големи терариуми от порядъка на 50x50x35 (д/ш/в).

Почва (Субстрат)

Почвената покривка на терариума може да се приготви от най-различни съставки, но тя най-общо трябва да отговаря на няколко условия:

- Да задържа влага, необходима за влажността на въздуха
- Да не гние и да подтиска образуването на гъбички и размножаването на вредни бактерии
- Да се отцежда лесно и да не се заблациява
- Да се приготвя лесно

За почвени смески могат да се използват - торф, торфен мъх, парченца кора, стерилизирана листовка и почва за цветя, пясък - в различни пропорции.

Торфът и торфеният мъх са най-добрите материали за дънна покривка на терариума, тъй като поемат много влага и я задържат дълго време, а освен това рядко мухлясват и имат свойството да подтискат гниенето и да унищожават вредните бактерии.

Пясъка се размесва с почвата за дренаж, а парченцата борова кора се използват за запазване на структурата на почвата и задържане на влага.

Дебелината на почвата в терариума зависи от вида тарантула, който отглеждаме. Тя може да бъде от 4-5 до 10-15 см, като при дървесните видове почвената покривка е по-скоро символична.

За земните видове, живеещи в дупки, дебелата покривка почвен субстрат е задължителна - тя трябва да е достатъчна за изкопаването на дълбоко скривалище. За земните видове, които не копаят дупки (*Brachypelma*, *Grammostola*) субстрата може да е около 5 см на дебелина, тъй като те използват за скривалище предмети на повърхността на почвата, като копаят съвсем малко.

Скривалища

Тарантулите се чувстват много спокойни, когато има къде да се скрият. Затова в терариума на земните тарантули трябва да се постави предмет, който да служи за убежище.

Дървесните тарантули сами си строят жилища от паяжина и части от субстрата.

Земните тарантули-копачи използват предоставените предмети за вход на дупката си.

Птицеядите, които не строят собствено жилище могат да пригодят най-различни предмети за свое скривалище.

За скривалище на паяка в терариума могат да послужат черупки от кокосов орех, парчета дървесна кора, плоски камъни, кухи клони, счупени керамични съдове и др.

Добре е в скривалището да направите малка дупка в почвата, която паяка в последствие ще разшири и дооформи.

Някои паяци никога не посещават изкуственото укритие, а други го дооформят и тапицират отвътре с паяжина и после рядко го напускат. Трябва задължително да осигурите скривалище на тарантулата си без значение дали тя ще го използва или не - знаейки, че има къде да се скрие паякът ще се страхува по малко и ще се държи по-естествено..

Никога не се опитвайте да извадите с голи ръце паяк, който се е скрил в бърлогата си - почти сигурно е че ще се опита да ви ухапе.

Декорация на терариума

За тарантулата няма значение как изглежда терариума ѝ - важно е да има влажен субстрат, укритие и паничка с вода - декорацията с камъни, клони и растения е единствено за ваше удоволствие. Ако се аранжира както трябва, терариумът може да стане много красив. Трябва да имате предвид, че предметите за украса намаляват обема на терариума.

Можете да засадите подходящи растения - с красиви листа, които не порастват големи, не се нуждаят от много светлина и подхождат на средата, от която произхожда тарантулата. Пълзящите растения са идеални за целта.

Освен за красота растенията служат и за поддържане на влажността на въздуха. Растенията обаче растат и трябва периодично да се подкастрят, а освен това щурците често ги нагриват.

Много важно е при аранжирането на терариума да се избегнат предметите с остри ръбове, защото изкатерилият се по някоя стена паяк може да падне и сериозно да се нарани. Ако искате да има кактуси в терариума на пустинната тарантула те трябва да бъдат без бодли по понятни причини.

Хигиена

Екскрементите на тарантулите не замърсяват терариума - те представляват бяла течност, която в повечето случаи не се забелязва върху почвата. Ако са отделени върху стъклото те лесно се почистват с влажно парцалче.

Не е необходима честа смяна на субстрата в терариума - това може да става и 1-2 пъти годишно, и то основно за да не се завъдят вредни насекоми и микроорганизми в почвата.

Трябва обаче своевременно да изхвърляте всички неизядени остатъци от храна, защото те се развалят и по тях лесно се развъждат акари и плътоядни мушици.

Влажност

Болшинството от паяците-птицеяди живеят на много влажни и топли места, каквито са тропическите дъждовни гори. Те се нуждаят от влажен субстрат и 80-85% влажност на въздуха - това се постига с периодично навлажняване на субстрата с помощта на

пулверизатор. Влагата от почвата се изпарява и така се постига нужната влажност на въздуха.

Пустинните и полу-пустинните видове също имат нужда от влажност на въздуха. Въпреки че живеят в безводните пустини, техните дупки са дълбоко в земята, където влажността е по-висока. За тях оптималната влажност на въздуха е 70-75% - много повече, отколкото е съдържанието на влага във въздуха в жилището ви през зимата при централно отопление.

Топлина и светлина

Всички тарантули са тропически животни и се нуждаят от висока температура - 22-30°C, която през нощта да пада с няколко градуса.

При температура под 20°C тарантулата няма да умре, но ще се забавят жизнените й функции и тя може да спре да яде. Това също ще забави растежа на паяка и ще го направи по-уязвим към гъбични инфекции. Топлината спомага и за правилното храносмилане на паяците.

Тарантулите не обичат светлината - те са предимно нощно активни животни и тя ги дразни. Затова те се крият в скривалището си ако светлината е прекалено силна.

Терариумът трябва да се постави на място, далече от прозорци и в никакъв случай на слънчева светлина.

За постигане на оптимална температура в терариума понякога е нужно той да се отоплява допълнително - това става най-често с отоплителни крушки и реотани, като трябва да прецените обема на терариума и мощността на отоплителното тяло така, че да не прегреете паяка и да го уморите.

Силата на нагревателите зависи както от обема на терариума и вентилационните отвори, така и от температурата на въздуха в стаята. Температурата трябва да се следи с термометър, като най-добре е отоплителното тяло да е свързано с термореле за прецизно регулиране на топлината.

Отоплителните крушки, които се поставят в терариума трябва да са с малка мощност - 15-25 W (40 W за по-големите терариуми) и трябва да са оцветени в червено (обикновени червени крушки, а не инфрачервени). Червени крушки се използват, защото светлината от обикновените крушки дразни паяците, а червената светлина е невидима за тях.

Обикновено през горещите летни месеци и през зимата при парно отопление не е необходимо отопление на терариума.

Вода

Тарантулите се нуждаят от вода за пиене - за тях тя е жизнено важна. Те набавят част от течностите си чрез жертвите си, но това не е достатъчно.

Малките паячета пият вода от субстрата - затова той трябва винаги да е влажен.

Големите паяци обаче се нуждаят от плитка и широка паничка с вода, която трябва винаги да е пълна. В паничката трябва да поставите камъчета или парченца дърво, за да не се давят щурците, които сте пуснали за храна на паяка.

Тарантулите не се движат с помощта на мускули, а с промяна на кръвното си налягане, като напмпват течност в краката. Освен това дихателната им система е доста примитивна - те дишат с помощта на двойка книжни бели дробове, чиито отвори се забелязват от двете страни от долната страна на коремчето. От тези бели дробове тарантулата губи много от телесните си течности и затова тя трябва винаги да има вода на разположение.

Хранене

Тарантулите имат външно храносмилане - инжектират плячката си със смес от храносмилателни ензими и после изсмукват образувалата се хранителна течност, оставяйки твърдите несмилаеми части.

Те се хранят с живи животни, съответстващи на размерите им. Най-често за храна се използват специално развъдени за целта насекоми - африкански домашни щурци (*Achet a domestica*)

и Южноамерикански хлебарки (*Blaberus cranifer* и *Blaptica dubia*)

Паяците-бебета и младите тарантули се хранят по-често от възрастните екземпляри. Те се нуждаят от много хранителни вещества за растежа си и затова се хранят колкото могат да изядат - почти всеки ден.

Не пускайте при паяка повече от 1-2 насекоми наведнъж, и едва след като ги изяде му давайете още.

При възрастните тарантули растежа се забавя, затова се хранят по-умерено. Те могат да затлъстят, което понякога води до проблеми при размножаването. Това обаче им дава възможността да живеят с месеци без да се хранят.

Щурците са лесни за отглеждане и се размножават и растат много бързо. Те са идеална храна както за възрастните тарантули, така и за новоизлюпените бебета.

Единствения им недостатък, е че понякога са канибали и изяждат линеещите си събратя и даже се случва да нахапят или дори да изядат тарантула. Това обикновено става ако на малко паяче бъдат пуснати много по-едри от него щурчета, или когато не бъдат извадени неизядените щурци от терариума на линееща тарантула.

Щурците се купуват или развъждат в домашни условия в специални щуркарници, но не си струва да си правите щуркарник ако ще храните по-малко от 10 паяка.

Хлебарките се отглеждат още по-лесно от щурците и също се развъждат в големи количества. Те обаче растат значително по-бавно, но за сметка на това са по-непретенциозни и никога не се нападат една-друга, а още по малко могат да навредят на паяк.

Те също могат да бъдат купувани за храна или развъждани в домашни условия. За храна никога не се използват домашните хлебарки, тъй като може да са погълнали индустриални количества отрови, а само специално отгледани екологично чисти хлебарки :)

Освен с тези насекоми е хубаво да разнообразявате диетата на тарантулата си с разнообразни наловени навън насекоми - щурци, скакалци, нощни пеперуди, ларви на бръмбари, червеи, мокрици, ларви на оси, молци, брашнени червеи и други безопасни за паяка насекоми. Те задължително трябва да бъдат събирани далече от обработваемите площи, защото паяците са много чувствителни към всякакви отрови и могат да умрат при поглъщане на минимални количества пестициди. Затова трябва да събирате храната за тарантулата си от места, за които сте сигурни, че не са били третирани с химикали.

Можете да давате на възрастната си тарантула и дребни гръбначни животни - малки гущерчета или новородени мишлета. Внимавайте с по-големите мишки и гущери - те могат сериозно да наранят паяка.

Понякога тарантулите могат да бъдат научени да ядат и мъртва плячка - убити мишлета или щурци, или което е още по удобно - парчета месо. Това става като с помощта на пинсета поставите неживата храна пред паяка, или ако е по-агресивен можете да му я подадете директно в устата.

Понякога паякът отказва да яде - ако условията в терариума не са променени и той не е стресиран това е сигурно условие, че той ще линее. Ако паякът е много дебел и има признаци за скорошно сменяне на кожа, трябва да извадите живата храна от терариума и да го нахраните едва няколко дни след като линее.

Смяна на кожата (Линеене)

Тарантулите са членестоноги, които имат външен хитинов скелет. Хитинът е частично разтеглив единствено в областта на коремчето и около главогърда. Единственият начин паякът да порасне е да смени тясната си хитинова обвивка. Това става при линеенето - смяна на кожата, при която паякът буквално излиза от старата си кожа.

Няколко дни преди линеенето тарантулата спира да се храни и потъмнява, което се забелязва особено добре при тарантулите, притежаващи защитни дразнещи косъмчета, и от честото им използване коремчето се е оголило.

Ако забележите признаци за скорошно линеене трябва да осигурите пълно спокойствие на тарантулата - не я пипайте и не я хранете - и без това няма да иска да яде.

Непосредствено преди смяната на кожата паяка покрива почвата с гъст слой паяжина и ляга по гръб върху нея - това най-често става в скривалището ѝ ако то е достатъчно широко.

Горната част на главогърда се отлепва и паякът започва да съблича старата си кожа. Първо излизат хелицерите (зъбите - тарантулата сменя и зъбите си при линеене), след това педипалпите (предната двойка къси крачета служещи главно при хранене и за осезание, а при мъжките - за размножаване). След това идва ред на предните крака и най-накрая излизат задните крака. Междувременно кожата на коремчето също се е цепнала.

Същинското сменяне на кожата продължава няколко часа - по-малко при малките паячета и по-продължително при възрастните. През цялото време паяка лежи безпомощно по гръб.

След като свали старата си кожа той остава в същото положение още известно време, като започва да раздвижва краката си и се изправя в нормално положение когато си почине.

Непосредствено след линеенето тарантулата е много нежна - новият хитин е още мек и започва да се втвърдява при контакт с въздуха. Зъбите на тарантулата също са меки и тя не може да хапе - първоначално те са бели, после почервяват и потъмняват едва след като се втвърдят напълно след няколко дни. Възстановяването обикновено трае два - три дни, а за по-големите паяци и повече. През това време тарантулата не се храни.

Много е важно тарантулата да не се безпокои по никакъв начин по време на линеенето и възстановяването ѝ след това - докато не приключи втвърдяването тя е много ранима, и ако бъде принудена да се движи преди да изсъхне хитинът, може да получи деформации или да се нарани дотолкова, че това да доведе до смъртта ѝ.

Размножаване

Женските тарантули от някои видове могат да доживеят над 25 годишна възраст, докато мъжките стават полово зрели за 1-5 години и могат да участват в размножаването едва няколко месеца, след което умират от старост (или имат нещастieto да бъдат изядени от някоя женска).

Мъжките се различават от женските, освен по формата на тялото и дългите си крака, и по вторичните полови белези и копулационните органи. При мъжките тарантули крайчетата на педипалпите (предната двойка къси крачета) са удебелени и приличат на малки бухалки - в тях се намират копулационните органи - малки шипчета. Предната двойка крака (използвана за ходене) също е модифицирана, с цел улесняване на копулацията - от долната страна под коленните стави има двойка кукички, с чиято помощ мъжкият паяк повдига женската за зъбите и така се предпазва от ухапване.

При тарантулите размножаването протича по много интересен начин. Мъжкият паяк предварително е изплел килимче от паяжина в терариума си и е капнал малко семенна течност върху нея, след което е потопил шипчетата, скрити в педипалпите, в семенната течност.

И двете тарантули трябва да са добре нахранени преди чифтосването, за да не се проявят кулинарни мераци у някоя от тях (най-често на женските им идват подобни нерационални идеи).

Когато тарантулите са готови за размножаване мъжкият се пуска при женската. Той незабавно започва да я търси, и щом я намери започва бавно да се приближава отпред, леко потропвайки с крака по субстрата, за да покаже, че е мъжки от същият вид, а не храна или враг. Ако е гладна или не е в настроение за чифтосване женската може да го нападне и да го убие. Ако обаче всичко е наред женската тарантула се повдига леко, мъжкия се приближава към нея и с помощта на кукичките на предните крака я повдига за зъбите и вкарва шипчетата на педипалпите си едно по едно в гениталният ѝ отвор, намиращ се от долната страна на коремчето между отворите на белите дробове.

Всичко това продължава няколко минути, докато мъжкият използва и двете си педипалпи или по-рано ако женската е нервна и излезе от вцепенението си. Този момент е критичен за мъжкият паяк, тъй като женската може внезапно да го атакува. Затова веднага след копулацията мъжкият отстъпва бързо назад и се спасява със светкавично бягство. Добре е след чифтосването паяците бързо да бъдат разделени, за да може мъжкия отново да участва в размножаване.

Добре е една седмица след чифтосването пак да се опитате да съберете паяците. Колкото повече успешни чифтосвания, толкова по-големи са шансовете за успех. Ако женската не се окаже в настроение за чифтосване това може и да означава, че вече е бременна.

Бременността при тарантулите е с различна продължителност, като това зависи от много фактори - обикновено тя продължава около 4-9 месеца, понякога повече или по-малко. Ако в това време майката прелинее тя ще снесе неоплодени яйца, от които няма да се излюпи нищо, тъй като яйцата се оплождат от складираната семенна течност при самото снасяне.

Бременната женска се храни обилно и терариумът ѝ се поставя на място, далече от всякакви вибрации. В терариумът се поддържат оптимални условия. Майката тарантула снася 40-2000 малки яйца в пашкул от паяжина, който е с приблизително кръгла форма. Тя охранява пашкула в дупката си или го носи в зъбите си докато се излюпят бебетата.

Случва се обаче и майката да изяде пашкула си - причините за това могат да бъдат много, най-вече неправилни условия в терариума или стрес.

Бebetата се излюпват след около месец - това зависи от вида тарантула и от температурата в терариума.

Здравословни проблеми при тарантулите

Колкото и странно да звучи, тарантулите, макар и рядко, също страдат от някои заболявания. Методите за лечение обаче са все още в сферата на експеримента, затова предпазването е засега най-успешното решение.

Травми: - Това са най-честите причини за смъртността на домашните тарантули. Дори и най-малкото нараняване може да бъде смъртоносно, тъй като ако не се спре навреме кръвотечението (кръвта на тарантулите се нарича hemolymph - тя е прозрачна или светло синя на цвят течност) то води до сигурна смърт.

Успехът в лечението е различен зависимост от големината на травмата и нейното местоположение.

Паяците се движат с помощта на кръвното си налягане (нещо като хидравлика), като напompват течност в краката си и затова всяка загуба на течности може да бъде фатална.

- Загуба на крайници - сравнително лека травма, тъй като в основата на всеки крак има пръстеневиден мускул с кръвоспираща функция.

Паяците обикновено губят крайници като защитна реакция (подобно на опашката на гущера), като откъснатият крак регенерира (пораства отново) в рамките на няколко линеения. Това обаче не важи за мъжките паяци които спират да линеят.

При кървяща рана на крака паякът обикновено сам го откъсва, за да не умре от загуба на кръв (защото при откъсване на крак кръвоспиращият мускул незабавно прекратява загубата на телесни течности).

При голяма кървяща рана на крака най-добре е вие да го откъснете (при основата!!!), за да спестите усилията на и без това травмираният паяк.

Ако раната е малка тя трябва да бъде запушена с някакво бързосъхнещо лепило (от рода на Каноколит или Superglue) или с лак за нокти.

На паяка се дава вода, за да възстанови загубата на течности.

- Травми по коремчето и главогърда - при тях шансът за оцеляване е много малък, но все пак го има, особено ако раните са малки и не са засегнати вътрешни органи.

Трябва да се действа бързо, за да се сведе загубата на телени течности до минимум.

При малки рани те плътно се запушват с лепило или лак за нокти, като на паяка се

предлага вода за пиене.

При по-големи разкъсвания на хитина може на нараненото място да се фиксира парче от някаква материя намазана с лепило. Това обаче е ефикасно само ако паяка не може да достигне и свали превръзката.

Ако травмираният паяк е агресивен или не седи мирно, за да си свършите работата по запушване на "теча", можете временно да го обездвижите.

Това става по два начина:

- поставяне на тарантулата замалко в хладилника - по-безопасният метод за обездвижване, но пак трябва много да се внимава, тъй като това са тропически животни и прекомерното охлаждане може да бъде фатално.

Времето за престой в хладилника зависи от размерите на паяка и от самият хладилник. Обикновено за голям паяк са нужни около 20 минути престой на студено, но това е различно при различните паяци. Колкото по-малък е паякът, толкова по-бързо се забавят жизнените му функции.

Затова трябва да проверявате паяка поне на всеки 5 минути, защото ако той съвсем спре да се движи може и да умре. Наблюдавайте внимателно пациентът и го извадете когато сметнете, че е достатъчно неподвижен, за да можете да си свършите работата по обработка на раната.

- упойка - по-рискван метод от охлаждането, защото е нужна голяма точност - паякът не трябва да бъде упоен напълно, за да не умре.

За упойка се използват няколко вещества - въглероден диоксид, азот или етер.

Най-лесен за използване е въглеродният диоксид. Той се получава и в домашни условия при смесването на сода и оцет - газовете се отвеждат по тръбичка от плътно затвореният съд на реакцията и се събират под вода в буркан, насочен надолу. Така въглеродният диоксид измества водата от съда, който след като се напълни се затваря и се изважда от водата. Паякът се поставя в съда с въглеродният диоксид и така получената "газова камера" се затваря плътно с капак.

По време на упояването тарантулата се наблюдава непрекъснато и се изважда веднага щом движенията ѝ се забавят достатъчно.

Ако престои повече време в съда тарантулата може и да не се събуди от упойката, затова този метод трябва да се прилага изключително внимателно и то в краен случай, когато няма друг начин да се третира кървяща рана.

Времето за упояване на възрастна тарантула е около 20 минути, като по-малките паяци заспват по-бързо. Можете да направите суха тренировка като си поиграете на анестезиолог и пробвате упояване на обикновен паяк или щурец.

При повечето паяци следите от нараняване изчезват след първата смяна на кожа, като при изгубени крайници са нужни няколко смени преди те да се възстановят напълно.

За да не ви се налага да прилагате описаните процедури трябва да вземете следните предпазни мерки:

- Не отглеждайте земни тарантули във терариуми по-високи от 15 см. Те често се катерят по стените и капака, и дори падане от малко повече от 10 см може да причини сериозно нараняване.

Ако тарантулата е дебела и падне върху камък или бодливо растение нещата могат да станат и много по-лоши.

- Внимавайте когато държите тарантулата си в ръка - винаги има вероятност тя да се подплаши (което може да уплаши и вас) и едно падане от височината на ръката ви на пода почти сигурно ще доведе до нараняване.

Не я оставяйте да се разхожда сама на място откъдето може да падне и да се нарани. Земните тарантули са изключително крехки и трудно понасят падания, за разлика от дървесните, които по природа имат опит в летенето.

- Не хващайте тарантулата си за краката или педипалпите - тя може да загуби крайник като защитна реакция.

- Внимавайте когато храните паякът си с гръбначни животни - главно мишки и гущери. Тяхното ухапване може да бъде сериозно.

Ако използвате мишки за храна, най-добре е те да са новородени бебета, а с по-отраснали мишки можете да храните само много големи и агресивни паяци.

Паякът трябва да е много по-голям от мишлето или гущерчето, за да не стават инциденти.

Не хранете малки паячета с по-големи щурци, защото те могат да ги наранят сериозно или дори да ги изядат. Когато паячето е много малко, по-добре не му давайте едри щурци и не го оставяйте насаме с повече щурци. Ако не иска да ги яде намерете нещо по-малко за храна или опитайте пак след известно време.

- Не оставяйте жива храна в терариума на линееща тарантула. Щурците са способни да нанесат жестоки наранявания дори на огромен паяк по време на линеенето, защото тогава тарантулите са фактически безпомощни. Нахранете тарантулата едва 2-3 дена след смяната на кожата, за да може да се втвърди хитинът и напълно.

Проблеми при смяна на кожата:

Смяната на кожата е изключително важен момент в живота на тарантулите. Тогава те са подложени на голям риск - от една страна от хищници и от друга страна от проблеми при самото линеене.

За да се избегнат наранявания и деформации линеещата тарантула трябва да се остави на спокойствие и да не се пипа. Влажността в терариума на тарантула, която ще сменя кожа трябва да е по-висока от обикновено.

Малките паячета по-често страдат от такива проблеми, затова при тях влажността трябва винаги да е висока без значение от къде произхождат.

Много тарантули умират именно при линеене. Най-честите проблеми при линеене са:

- Засъхнало парче от старият хитин по коремчето или главогърда - това не е опасно ако парчето е малко. Вие просто трябва добре да намокрите парчето от старата кожа и внимателно и бавно да го издърпате. По лошо е когато има:

- Заседнали крайници в старата кожа - ако е заседнал само един крак и то частично той може да се освободи като старата кожа обилно се намокри с вода и внимателно се издърпа. Ако това не стане може да опитате да разкъсате старата кожа или в краен случай да откъснете заседналият крак, ако няма друг начин да се извади.

Ако обаче дълбоко са заклещени няколко крака положението става много сериозно. Единственото нещо, което можете да направите е да дадете на паяка да пие вода и обилно да мокрите старата кожа.

Можете дори да откъснете един-два крака и да се опитате да освободите останалите без да нараните паяка.

За да се избегнат тези проблеми трябва да спазвате най-простите предпазни мерки:

- Поддържайте влажността на въздуха и субстрата по всяко време. Дори пустинните тарантули се нуждаят от влажност на въздуха от около 70%. Това се постига като се използват терариуми с малки вентилационни отвори и почвената покривка се пръска с пулверизатор през няколко дена. Особено внимавайте с малките паячета - субстрата никога не трябва да изсъхва.

- По-големите тарантули трябва ВИНАГИ да имат съд с вода за пиене в терариума. Изпаренията от паничката с водата ще помогнат за поддържане на влажността на въздуха.

- Не безпокойте тарантулата по време на смяна на кожата - при промяна на положението на линеещата тарантула могат да възникнат много проблеми тъй като новата и кожа е още мека.

Отравяния:

Паяците са много чувствителни към всякакви отрови и почти няма надежда за спасяването на натровен паяк. Можете единствено да му дадете да пие вода и да се надявате, че все пак не е натровен.

Трябва да направите всичко възможно за да предпазите тарантулата си от отравяне. Ето и основните предпазни мерки:

- Не хранете паяка си с насекоми, събрани от обработваеми площи - винаги има риск те да са погълнали пестициди, които не им действат но са способни да убият възрастна тарантула.

- Не хранете тарантулата си с домашни хлебарки, защото те може да са погълнали смъртоносно количество отрова

- Избягвайте да храните паяка си с насекоми оцветени в ярки цветове, и такива които са избягвани от другите животни.

Обезводняване:

Ето още една от причините за смъртността при неправилно отглежданите тарантули. Това състояние е винаги по вина на собственика на животното. Много често обезводняването завършва със смърт. Обикновено обезводненият паяк лежи неподвижен на една страна с крака събрани под коремчето. Ако все още е жива дехидратираната тарантула трябва незабавно да се постави в плитка паничка с вода с уста потопена във водата. Трябва да внимавате отворите на кнжините бели дробове на тарантулата да не са под вода. Ако се съвземе паякът ще пие много вода. Трябва да го поставите в съд с много висока влажност и голяма паничка с вода. Дори паякът да изглежда мъртъв той все още може и да е жив, затова си струва да опитате да го спасите. Малките паячета се обезводняват много бързо - достатъчно е да оставите субстрата в кутийката на малко паяче да изсъхне и то ще започне да се обезводнява и ще умре за няколко дена. За да не се обезводни вашата тарантула (особено през лятото) е нужно да спазвате следните предпазни мерки: - Всички тарантули - от поотрасналите паячета до възрастните трябва да имат по всяко време паничка пълна с вода за пиене - Влагата в терариума трябва да се поддържа на нужното ниво - това се постига с по-малки вентилационни отвори, пулверизиране и поддържане на влажен субстрат

Паразитни акари:

За щастие паразитните акари по тарантулите се срещат доста рядко. По-често в терариума могат да се видят други видове акари, които в малки количества са безвредни.

Акарите са миниатюрни паякообразни, които имат способността да се размножават в огромни количества за кратко време. Повечето от тях се хранят с остатъци от храната на паяка или са хищници, но има и паразити. Паразитните акари се откриват след внимателно наблюдение - те обикновено се събират по ставите и отворите на книжните бели дробове.

При нашествие на акари най-добре е да се смени цялата почвена смес на терариума и той да се почисти основно - стъклата да се измият, предметите да се дезинфекцират и да се сменят растенията. Сменя се и мястото на терариума, за да не се завъдят отново акари.

Паякът се намазва (на засегнатите места) с помощта на четчица с талк, който ще изсуши впилите се паразити. След това тарантулата се премества в почистеният терариум, като влажността се поддържа по-ниска от нормалната за известно време, но отново трябва да има съд с вода за пиене.

Всички остатъци от храна се изхвърлят навреме. При смяна на кожата акарите остават по старата кожа, която се изхвърля.

Отново се повтаря процедурата по смяна на субстрата и почистване на терариума. Акарите, които не са паразити също могат да създават проблеми защото се

размножават в огромни количества. Обикновено тарантулата ги маха от себе си с непрекъснато почистване и чесане, но когато са твърде много те влизат в белите дробове на тарантулата и могат да я задушат. Почти във всеки терариум има акари, които дори не се забелязват, но при достатъчно благоприятни условия могат да покрият стените на терариума буквално за няколко дена. За да държите популацията на акарите под контрол трябва да спазвате тези предпазни мерки:

- изхвърляйте всички остатъци от храна
- при наличие на акари често сменяйте субстрата
- за контролиране на популацията на акарите намалете влажността

Гъбични инфекции:

Това е особено опасно заболяване, което ако засяга белите дробове на тарантулата е смъртоносно. Повечето тарантули които умират без видима причина са именно нападнати от гъбична инфекция.

Обикновено се забелязват по-светли участъци по коремчето на паяка - петна с различен размер и неправилна форма. Това всъщност е нападение от гъбички по хитина на паяка което прониква и от вътрешната му страна.

Лекува се експериментално с противогъбични препарати (фунгициди) от хуманната медицина. Може да се маже и с йод или кислородна вода, но не се пипа и не се правят опити за механично отстраняване, тъй като хитинът на това място е много изтънял и може лесно да потече кръв.

Влажността в терариума на болният паяк се понижава повече от допустимото (все пак трябва да има съд за пиене) до следващото линеене. При смяна на кожата гъбичките остават върху старата кожа. И паякът е напълно излекуван.

Не толкова благоприятна е прогнозата за паяк с гъбична инфекция в книжните бели дробове. Тя се забелязва когато около отворите на белите дробове се появят участъци, засегнати от гъбички.

Има предложения за експериментално лечение с безвредни фунгициди във водата за пиене - нещо от рода на добавките против мухлясане на конфитюр или нетоксични препарати от аптеката. Все още няма сериозни резултати от лечението на тази инфекция, но нищо не пречи да пробвате каквото се сетите - във всеки случай много малко тарантули оживяват след гъбична инфекция в белите дробове и лечението не би трябвало да е по-опасно от самата инфекция.

Единствената надежда за тарантула засегната от гъбична инфекция в белите дробове е тя да смени кожа възможно най-скоро, тъй-като с кожата тя сменя и обвивката на белите дробове.

При това заболяване най-доброто лечение е профилактиката - за да го избегнете следвайте тези предпазни мерки:

- Изхвърляйте остатъците от храна
- Поддържайте висока температура (при всички случаи над 20°C, най-добре около

25-30°C)

- Сменете почвата ако започне да мухлясва и леко намалете влажността
- Внимавайте по предметите в терариума и особено скривалището на тарантулата да няма мухъл
- Субстрата в терариума не трябва да е подгизнал, а само навлажнен

Избор на подходящ вид

Съществува огромно разнообразие от видове тарантули, подходящи за терариумно отглеждане. Всеки вид има своите предимства и недостатъци, затова трябва да си изберете най-подходящата за вас тарантула. За домашни любимци се отглеждат женските тарантули - те живеят десетки години, а мъжките след като станат полово зряли след последната смяна на кожата живеят само няколко месеца.

За съжаление изборът в България е ограничен - има само няколко развъдени вида, но това в бъдеще ще се промени. Можете също да си купите внесена от чужбина тарантула.

За начинаещи са подходящи кротки и непретенциозни тарантули (изключваме видовете от Африка и Азия - те са доста бързи и агресивни).

Ако това ще е първата ви тарантула най-добре е да се спрете на паяк, който е евтин и кротък. Най-подходящи за това са Чилийската роза (*Grammostola rosea*) и Хондураската Къдравокосместа тарантула (*Brachypelma albopilosa*)

- те отговарят на всички изброени условия, и са ефективни и едри. Освен това лесно се намират на нашия пазар.

Чилийската роза (*Grammostola rosea*) се среща в пустинята Атакама в Чили и затова не е много претенциозна и се отглежда лесно. Тя расте по-бавно, но пък по-рядко изхвърля косъмчетата си и е много красива. Тялото ѝ е светло сиво или оранжево-кафяво, покрито с дълги лилаво-розови косъмчета. Тези тарантули обикновено са много миролюбиви. За тях е характерно, че могат да престанат да се хранят с месеци, след което отново започват да ядат. Това поведение е нормално и няма нищо обезпокоително ако тарантулата откаже храна в продължение на няколко седмици. Заради бавния си метаболизъм Чилийската роза расте бавно, но за сметка на това живее много дълго.

Хондураската Къдравокосместа тарантула (*Brachypelma albopilosa*) предпочита по-висока влажност и е значително по-активна. Някои екземпляри са нервни и често използват защитните си косъмчета, като изключително рядко се опитват да хапят. Тази тарантула има по-ускорен метаболизъм и расте по-бързо. Тя също е доста едра и

атрактивна. Тялото ѝ е от кафяво до черно, покрито с много дълги белезникави или розови косъмчета (от където идва и името ѝ). Отглежда се много лесно и живее дълго.

Мексиканската Червеноколенеста тарантула (*Brachypelma smithi*) - "Red knee" е също много подходяща за начинаещи. Тя както Чилийската роза е пустинен вид и се отглежда много лесно. Възрастните женски от този вид живеят около 20-25 години.(!) Окраската на тази тарантула е особено красива - черно тяло с тъмно оранжеви до червени колена. Женските достигат полова зрялост много бавно - за около 7 години, а мъжките за около 5. Сравнително едър вид - достига до около 18 см с разпънати крака.

За съжаление този вид тарантула е търсена като домашен любимец по целият свят, което я прави скъпа. Освен това в родината си Червеноколенестата тарантула е застрашена от изчезване и търговията с този вид се регулира.

Повечето индивиди са доста злояди и растат бавно, но затова пък живеят доста дълго.

Мексиканската Огненокрака тарантула (*Brachypelma boehmei*) е една от най-красивите и атрактивно оцветени тарантули. При нея почти целите крака са ярко червени, коремчето е черно, а главогръда е бледо червен. Тази окраска се появява сравнително рано у младите паячета и става все по-ярка и контрастна с всяко следващо линееене.

Тарантулите от този вид растат относително бързо - бебетата имат голям апетит и за 1 година тялото достига около 4 см, а окраската е като на възрастен екземпляр.

Тази пустинна тарантула се отглежда лесно и живее дълго, но е малко по-нервна от останалите, и не обича да бъде държана в ръка. Не е агресивна, но при уплаха с готовност изстрелва дразнещите си косъмчета.

Гигантска Белоколенеста тарантула (*Acanthoscurria geniculata*) - Тази огромна тарантула произхожда от джунглите на Бразилия. Повечето автори не я препоръчват за начинаещи поради "агресивния" ѝ нрав, но тя по-скоро е нервна и страхлива, отколкото агресивна. Опитва се да хапе когато се чувства застрашена, едва след като атаката с дразнещи косъмчета не е дала резултат. Единствения ѝ "недостатък" е, че не бива да се взема в ръка (по-скоро заради безопасността на самия паяк), но това не я прави по-малко търсена. Атрактивната окраска, съчетана с огромни размери (над 22 см с краката и 10 см тяло!) прави Гигантската Белоколенеста тарантула желан домашен любимец. Не изисква никакви особени грижи.

Тези паяци са много лакоми и растат изключително бързо - женските достигат полова зрялост за малко повече от година. Малките паячета отрано придобиват характерното за вида оцветяване и се славят с невидан апетит.

Тринидадска дървесна тарантула (*Psalmopoeus cambridgei*) - Този невероятно красив и

интересен паяк е идеалната първа дървесна тарантула за всеки любител. Расте много бързо - за около година достига полова зрялост. Адски е лаком и активен. Както другите дървесни тарантули не е подходящ за взимане в ръка, но някои индивиди могат да бъдат "възпитани" да не се страхуват и да не проявяват агресия ако свикнат с това докато са още млади. Когато е изплашен, обаче, може да бяга много бързо, а в краен случай и да хапе. Окраската му е много интересна - основното маслено зелено при различна светлина е с различни нюанси, на последните два сегмента от краката има керемидено червени шарки, а коремчето му е нашарено с равномерни черни триъгълници. Тези тарантули си строят укрития от паяжина между декорацията на терариума. На размер достигат до над 18 см с краката.